

PRIEMONIŲ PLANO ĮGYVENDINIMO GAIRĖS

Priemonė	Įgyvendinimo gairės
I. Tikslas – užtikrinti jaunimo poreikius atitinkančią neformaliojo ugdymo paslaugų pasiūlą, prieinamumą ir kokybę, skatinant jaunimo ir suaugusiųjų dialogą.	
1. Uždavinys – plėtoti jaunimo poreikius atitinkančias neformaliojo ugdymo paslaugas.	
1.1.1. Parengti centralizuotą jaunimo užimtumo Kupiškio rajone programą	Rekomenduotina atlikti jaunimo poreikio užimtumo analizę ir atsižvelgiant į rezultatus parengti jaunimo užimtumo programą, įgyvendinamą Kupiškio jaunimo centre ir kitose įstaigose. Programa turėtų apimti įvairias laisvalaikio praleidimo, socialinių gebėjimų ugdymo, sporto, kultūros ir kitas veiklas. Programos rengime ir įgyvendinime turėtų dalyvauti kiek įmanoma daugiau neformaliojo švietimo, sveikatos, saugumo ir kitas jaunimo užimtumo paslaugas teikiančių organizacijų.
1.1.2. Įkurti jaunimui atviras erdves mokyklose bei kitose viešosiose įstaigose	Inicijuoti atvirų erdvių jaunimui kūrimą. Atlikti jaunimo poreikių ir jiems patrauklių erdvių analizę. Nustatyti, kuriose vietose tikslinga sudaryti sąlygas atviram darbui su jaunuimiu ir kur jaunimui būtų patogiu lankytis.
2. Uždavinys – sudaryti sąlygas jaunimui skirtos informacijos prieinamumui.	
1.2.1. Sisteminti ir didinti informacijos apie Savivaldybės teritorijoje vykstančius renginius prieinamumą	Kas mėnesį rinkti informaciją apie įvairius Savivaldybėje planuojamus renginius ir dėti ją Kupiškio rajono turizmo ir verslo informacijos centro tinklalapyje rajono renginiams skirtoje skiltyje. Atsiradus anksčiau neplanuotiems renginiams, įtraukti juos į organizuojamų renginių sąrašą. Rekomenduotina viešinti kuo įvairesnius renginius, neformalių grupių susitikimus ir pan.
1.2.2. Užtikrinti informacijos apie įvairių fondų teikiamas galimybes prieinamumą	Savivaldybės interneto svetainės skiltį „ES parama“ papildyti susisteminta informacija apie ES paramą ir aktualiomis nuorodos į finansavimą teikiančių fondų tinklapius, kad suinteresuotiesiems asmenims būtų lengviau rasti informaciją apie įvairias finansavimo galimybes.
3. Uždavinys – ugdyti su jaunuimiu dirbančių darbuotojų, vietos bendruomenių narių kompetencijas.	
1.3.1. Surengti atviro darbo su jaunuimiu klausimus nagrinėjančią ir atviras erdves, centrus pristatančią konferenciją	Inicijuoti konferenciją apie atvirą darbą su jaunuimiu bei atvirus jaunimo centrus. Į konferencijos rengimą įtraukti jaunimo organizacijas. Kviesti pranešėjus iš kitose savivaldybėse veikiančių jaunimo centrų, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.
1.3.2. Apmokyti atviro darbo su jaunuimiu metodų su jaunuimiu dirbančius specialistus	Inicijuoti mokymus neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojams arba stengtis deleguoti savivaldybės neformalaus ugdymo įstaigų darbuotojus į kitų institucijų rengiamus mokymus. Savivaldybei rengiant kvalifikacijos kėlimo mokymus pačiai atsižvelgti į Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos patirtį ir įgyvendintas iniciatyvas

	rengiant jaunimo darbuotojus.
1.3.3. Kelti neformaliojo ugdymo įstaigų darbuotojų vadybines (projektų valdymo, užsienio kalbos ir kt.) kompetencijas	Atlikti Savivaldybės įstaigų darbuotojų vadybinių kompetencijų poreikių analizę ir vadovaujantis analizės rezultatais organizuoti arba deleguoti atitinkamų įstaigų darbuotojus į kitose savivaldybėse vykstančius mokymus. Skatinti organizacijas kooperotis ir teikti paraiškas žmogiškųjų išteklių tobulinimo projektus finansuojančioms institucijoms.
1.3.4. Organizuoti mokymus kaimo bendruomenių atstovams apie darbą su jaunimu	Inicijuoti už jaunimo reikalus atsakingų asmenų kaimo bendruomenėse skyrimą ir organizuoti jiems darbo su jaunimu mokymus, teikti konsultacijas.
4. Uždavinys – skatinti glaudesnę jaunimo ir suaugusių dialogą.	
1.4.1. Organizuoti šeimoms skirtus nemokamus renginius, orientuotus į šeimos vertybių puoselėjimą	Organizuojant renginius, skatinti dalyvavimą juose šeimomis, bent dalį jų orientuoti į šeimos vertybių puoselėjimą. Renginių metu skleisti turimą informaciją apie kartų dialogą, inicijuoti įvairias diskusijas, žaidimus. Pagal galimybes organizuoti mokomuosius seminarus soc. rizikos šeimoms.
II. Tikslas – užtikinti jaunimo poreikius atitinkančią infrastruktūros plėtrą ir viešųjų erdvių prieinamumą.	
1. Uždavinys – pritaikyti rajono infrastruktūrą ir viešąsias erdves jaunimo, vaikų ir šeimų poreikiams.	
2.1.1. Plėsti dviračių takų infrastruktūrą	Atrinkti tinkamiausias vietas dviračių takams, parengti ir įgyvendinti projektą.
2.1.2. Parengti Kupiškio rajono pažintinius ir dviračių takų maršrutus	Inicijuoti viešą pažintinių takų maršrutų konkursą, į maršrutų rengimą įtraukti rajono jaunimą.
2.1.3. Įrengti dviračių stovus ir/ar saugiam dviračių statymui pritaikytas vietas su jaunimu dirbančiose įstaigose	Atrinkti tinkamiausias vietas dviračių stovams vietose, kur buriasi daugiausia jaunimo, parengti ir įgyvendinti projektą.
2.1.4. Sutvarkyti esančias ir įrengti naujas atviras sporto aikšteles vietas bendruomenei ir jaunimui	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektą.
2.1.5. Renovuoti esančias ir įrengti naujas žaidimų aikšteles.	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektą.
2.1.6. Pritaikyti viešąsias erdves (parkus ir kt.) jaunimo laisvalaikiui ir aktyviam poilsiui	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektą.
2.1.7. Sutvarkyti veikiančias ir įrengti naujas poilsiavietes, pritaikant jas vaikų ir jaunimo vasaros poilsiui	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektą.
2. Uždavinys - modernizuoti mokyklų ir kitų viešųjų įstaigų materialinę bazę.	
2.2.1. Atnaujinti Kupiškio jaunimo centro infrastruktūrą ir materialinę bazę	Parengti ir įgyvendinti projektą.
2.2.2. Pritaikyti švietimo įstaigų sporto ir kitą infrastruktūrą jaunimo poreikiams	Parengti ir įgyvendinti projektą/us.
2.2.3. Atnaujinti Kupiškio viešosios bibliotekos infrastruktūrą ir materialinę bazę	Parengti ir įgyvendinti projektą.
2.2.4. Įrengti atliekų rūšiavimo konteinerius prie formaliojo ir	Atrinkti tinkamiausias vietas, parengti ir įgyvendinti projektą.

neformaliojo švietimo, kultūros ir kitų su jaunimu dirbančių įstaigų	
III. Tikslas – didinti jaunimo įsidarbinimo galimybes, skatinant jaunimo verslumą ir ugdant vadybines kompetencijas.	
1. Uždavinys – užtikrinti jaunimo profesinio orientavimo paslaugų prieinamumą.	
3.1.1. Organizuoti jaunimo susipažinimą su skirtingų profesijų atstovais	Inicijuoti mokyklų aktyvesnį bendradarbiavimą su verslo įmonėmis. Skatinti mokyklų administracijas aktyviai ieškoti partnerystės, rengti bendrus projektus, iniciatyvas su verslu. Mokyklų ir verslo įmonių bendrą iniciatyvų pagalba sudaryti sąlygas mokiniams susipažinti su skirtingų specialybėmis, pamatyti skirtingų profesinių asmenų darbine veikla.
3.1.2. Organizuoti mokymus, konsultacijas ir teikti kitas profesinio orientavimo paslaugas	Sudaryti metinį konsultacinių renginių planą rajone ir paviesti jį mokyklose. Į renginius kviešti teritorinės darbo biržos, Švietimo mainų paramos fondo („Euroguidance“ projektas), kitų savivaldybių sėkmingai veikiančių profesinio informavimo centrų atstovus.
3.1.3. Sudaryti sąlygas moksleiviams dalyvauti kituose miestuose organizuojamuose su profesiniu orientavimu susijusiuose renginiuose	Pagal galimybes organizuoti moksleivių nuvežimą į įvairius kitose savivaldybėse vykstančius su profesiniu orientavimu, karjeros planavimu, studijomis susijusius renginius.
2. Uždavinys – skatinti profesinio ir aukštojo mokslo įstaigų, verslo bei Savivaldybės bendradarbiavimą.	
3.2.1. Organizuoti jaunimo ir profesinio bei aukštojo mokslo susitikimus Kupiškio rajone	Kviešti į rajono mokyklas aukštųjų ar profesinių mokyklų atstovus pristatyti tolesnio mokslo ir studijų galimybes moksleiviams.
3.2.2. Organizuoti susitikimus dėl moksleivių praktikų organizavimo	Kasmet organizuoti savivaldos, verslo ir mokslo institucijų atstovų susitikimus, kurių metu būtų ieškoma galimybių sėkmingoms jaunimo praktikoms rajone. Skatinant verslą priimti praktikantus, rekomenduotina skleisti informaciją apie geruosius pavyzdžius rajone ir kitose savivaldybėse.
3. Uždavinys – sudaryti palankias sąlygas jaunimo verslumo ir vadybinių kompetencijų ugdymui.	
3.3.1. Organizuoti jaunimo verslumo projektų konkursą	Susipažinti ir išanalizuoti kitų savivaldybių patirtį rengiant jaunimo verslumo konkursus. Parengti konkurso koncepciją ir inicijuoti savivaldybės sprendimą rengti konkursą kasmet.
3.3.2. Plėtoti švietimo įstaigose mokinių mokomųjų bendrovių tinklą	Išanalizuoti gerąsias švietimo įstaigų patirtis ir pradėti mokomųjų bendrovių tinklą rajono mokyklose.
3.3.3. Suburti verslininkų – mentorių tinklą, galintį konsultuoti jaunimą, norintį pradėti verslą	Burti Savivaldybės teritorijoje gyvenančius ir verslą kuriančius verslininkus į mentorių tinklą. Kuriant tinklą į jo veiklą įtraukti tuos verslininkus, kurie nori neatligintinai ugdyti jaunimo verslumą. Savivaldybės darbuotojams prisiimti atsakomybę kuruoti ir palaikyti tinklo veiklą.
3.3.4. Organizuoti mokymus jaunimui apie verslo pradžia	Inicijuoti verslumo ir kitų alternatyvų kaimo vietovėse mokymus jaunimui.
3.3.5. Organizuoti projektų valdymo, komandinio darbo ir kitus vadybinius mokymus jaunimui	Jaunimo lyderiams organizuoti įvairias vadybines kompetencijas ugdančius mokymus, patirtimi pasidalinti kviečiant sėkmingus jaunus verslininkus ir iš kitų savivaldybių.

IV. Tikslas - skatinti jaunimo savanorystę ir pilietiškumą, sudarant sąlygas aktyviam jaunimo dalyvavimui jaunimo politikos įgyvendinime.	
1. Uždavinys - remti jaunimo iniciatyvas, dalyvavimą visuomeninėje ir savanoriškoje veikloje.	
4.1.1. Organizuoti Tarptautinės savanorio dienos minėjimą	Perimant kitų savivaldybių gerąją patirtį, inicijuoti savanorystės idėjų plėtrą ir organizuoti renginį, skirtą savanorystės esmės pristatymui ne tik jaunimui, bet visai vietos bendruomenei.
4.1.2. Skleisti informaciją apie jaunimo savanoriškos veiklos galimybes	Inicijuoti informacijos apie galimas savanorystės vietas rinkimą rajone ir parengti duomenų bazę, kurioje informacijos galėtų rasti savanoriai ir ieškantys savanorių.
4.1.3. Remti jaunimo iniciatyvas, skatinančias dalyvavimą savanoriškoje ir visuomeninėje veikloje	Organizuoti projektų konkursus, kurių prioritetas savanoriškos veiklos skatinimas ir plėtra.
4.1.4. Skatinti Kupiškio rajono jaunimo organizacijų bendrus projektus su kitų Lietuvos savivaldybių jaunimu	Organizuoti susitikimus su vietos jaunimo organizacijomis ir pagelbėti joms užmegzti kontaktus su kitų savivaldybių jaunimo organizacijomis, suteikti paramą inicijuojant ir rengiant projektus.
4.1.5. Į kultūrinių renginių organizavimą įtraukti jaunimo organizacijas	Kviesti jaunimo organizacijas atstovus prisijungti prie renginių organizavimo. Rengiant kultūrinius renginius arba juo remiant savivaldybės lėšomis numatyti reikalavimus įtraukti jaunimo atstovus į renginių organizavimą.
2. Uždavinys – ugdyti jaunimo pilietiškumo ir dalyvavimo sprendžiant jam aktualius klausimus kompetencijas.	
4.2.1. Įtraukti jaunimo atstovus į aktualių dokumentų planavimą	Į Savivaldybėje vykstančias diskusijas dėl dokumentų, susijusių su jaunimu, rengimo, kviesti aktyviau dalyvauti jaunimo reikalų tarybos atstovus.
4.2.2. Rengti mokymus pradedantiems ir pažengusiems moksleivių savivaldų lyderiams	Burti jaunimo lyderius ir organizuoti jiems įvairius mokymus ir užsiėmimus, į pagalbą pasitelkiant parengtas savivaldos stiprinimo metodikas ir geruosius pavyzdžius.
3. Uždavinys – Vykdyti jaunimo padėties bei jaunimo politikos kokybės vertinimus, aktualių jaunimui programų ir priemonių stebėseną Savivaldybėje.	
4.3.1. Surengti rajono politikų, specialistų ir jaunimo atstovų diskusiją dėl jaunimo informavimo ir konsultavimo paslaugų	Inicijuoti suinteresuotųjų šalių diskusiją jaunimo informavimo ir konsultavimo klausimais. Diskusijoje turėtų dalyvauti ir jaunimo organizacijų atstovai.
4.3.2. Viešinti Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą	Savivaldybės interneto svetainėje išskirti jaunimo reikalams skirtą skiltį, kurioje be informacijos apie jaunimo situaciją rajone būtų talpinami aktualūs sprendimai, jaunimo reikalų tarybos posėdžių protokolai, veiklos ataskaitos.
4.3.3. Vykdyti jaunimo problematikos tyrimą savivaldybėje	Inicijuoti jaunimo problematikos tyrimo atlikimą Savivaldybėje kiekvienais metais. Rekomenduotina remtis gerąja kitų savivaldybių patirtimi.
4.3.4. Vykdyti jaunimo politikos kokybės vertinimą Savivaldybėje	Inicijuoti jaunimo politikos kokybės vertinimo atlikimą Savivaldybėje kiekvienais metais. Rekomenduotina remtis gerąja kitų savivaldybių patirtimi.
V. Tikslas – skatinti jaunimo sveiką gyvenseną ir ekologinį sąmoningumą.	
1. Uždavinys – ugdyti jaunimo sveikos gyvenseną kompetencijas ir didinti sportinį aktyvumą.	
5.1.1. Rengti švietėjiškas akcijas,	Pasitelkiant įvairius specialistus, žinomus žmones ir

renginius, informuojančius jaunimą apie sveiką gyvenseną	vietos politikus, savo pavyzdžiu diegti jaunimui sveikos gyvensenos pagrindus ir skleisti susijusią informaciją.
5.1.2. Organizuoti masinius neprofesionaliojo sporto renginius	Siekiant į sporto veiklas įtraukti kuo didesnę skaičių jaunimo, rekomenduotina sporto organizacijoms skirti dėmesio sporto populiarinimo renginiams.
2. Uždavinys – vykdyti efektyvią žalingų įpročių prevenciją.	
5.2.1. Rengti stovyklas, įvairaus sporto turnyrus, kultūrinius renginius nusikalsti linkusiam jaunimui	Pasitelkiant socialinius darbuotojus ir policijos pareigūnus, organizuoti probleminiam jaunimui skirtus renginius, siekiant puoselėti krašto vertybes ir diegti atsakomybės jausmą
5.2.2. Parengti ir įgyvendinti socialinių įgūdžių stiprinimo programą jaunimui	Įvertinti kitų savivaldybių gerą patirtį ir parengti bei įgyvendinti programą, skirtą socialinių problemų turinčiam jaunimui.
5.2.3. Remti projektus, kuriuose į organizuotą veiklą įtraukiami socialiai pažeidžiami ir nusikalsti linkę jauni žmonės	Remiantis kitų savivaldybių patirtimi, inicijuoti projektus, kuriuose aktyviai dalyvautų nusikalsti linkę ar įvairių socializacijos problemų turintis jaunimas.
3. Uždavinys – ugdyti jaunimo ekologinio sąmoningumo kompetencijas.	
3.1. Įgyvendinti ekologinio turinio programas ir projektus	Inicijuoti ekologiškų idėjų konkursą, kurio nugalėtojams būtų skirta parama projektui įgyvendinti.
3.2. Organizuoti informacinius švietėjiškus renginius ekologijos tema	Kasmet suorganizuoti bent po vieną masinį renginį jaunimo ekologijos sąmoningumui didinti.